

Ungdomsarbejdsløshed - en nordisk krisepakke

1. Rekommandation

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at kortlægge og udveksle nordiske erfaringer og *best-practice* vedrørende uddannelsespolitiske og arbejdsmarkedspolitiske tiltag såsom virksomhedernes sociale ansvarlighed og incitamentsstrukturer der er knyttet hertil, og som kan være med til at øge jobskabelsen i form af flere elev-, lærlinge- eller praktikpladser for unge, – og gerne så erfaringerne formidles i den nordiske ressourcebank, etableret af Nordisk Velfærdscenter, der indeholder *best-practice*, som kan stimulere 16-25-årige til at gennemføre videregående oplæring med henblik på job

at kortlægge og udveksle modeller for partnerskaber, der knytter kommuner, uddannelsesinstitutioner og virksomheder sammen med henblik på at samarbejde om skræddersyede uddannelses- og oplæringsforløb, der hjælper de (udsatte) unge til at komme i job

at Nordisk Råd får mulighed for at deltage og medvirke (f.eks. med observatørstatus) på det planlagte Job-Topmøde i maj 2013, hvor de nordiske statsministre og arbejdsmarkedsministre er værter for en konference i Stockholm omhandlende ungdomsarbejdsløshed

at der på sessionen 2013 v/ Nordisk Ministerråd gives en redegørelse vedrørende nye tiltag igangsat for at imødegå ungdomsarbejdsløsheden, herunder ikke mindst, hvilke jobskabelsesinitiativer som social ansvarlighed og incitamentsstrukturer for virksomhederne, der kan

anbefales i bestræbelserne på at nedbringe ungdomsarbejdsløsheden i Norden

at vedtage og iværksætte en fællesnordisk ungdomskrisepakke baseret på fælles erfaringsudveksling og *best-practice* i Norden. En nordisk ungdomskrisepakke/strategi bør tage udgangspunkt i de enkelte nationale jobpakker og krisepakker, der måtte findes i Norden, og skal indeholde en konkret nordisk handleplan, som hurtigst muligt kan operationaliseres på tværs af de enkelte lande i Norden for at landene samlet set optimerer synergigivende arbejde omkring mobilitet og jobskabelse i Norden med det formål at nedbringe den voksende ungdomsarbejdsløshed

Nordisk Råd

**Rek. 38/2012/kultur
D 2013**

Tidligere nummer:
A 1572/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-13

2. Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet följer upp temat som tas upp i rekommendationen på bred front. Sverige har utsett ungdomsarbetslösheten till ett huvudtema under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013. Under rubriken "Fler unga i arbete i Norden" vill Sverige under sitt ordförandeskap genomföra ett utbyte av erfarenheter mellan de nordiska länderna för att underlätta ungdomars väg in i arbetslivet. I linje med prioriteringarna i det svenska ordförandeskapet kommer flera fackministerråd under 2013 att genomföra diverse åtgärder för att bekämpa ungdomsarbetslösheten.

Nordiska ministerrådet noterar att Nordiska rådet också uppmärksammat den aktuella problematiken med ungdomsarbetslösheten i Norden och att man även från Nordiska rådets sida önskar samnordiska åtgärder för att sätta fokus och komma med gemensamma lösningar på problemet.

Vad gäller de två första att-satserna i rekommendationen vill ministerrådet framhäva att det redan genomförts ett flertal kartläggningar och utväxling av *best-practice* om ungdomsarbetslöshetsproblematiken i Norden. Som exempel kan nämnas flera kartläggningar som genomförts eller är under genomförande i regi av ministerrådet för arbetsliv. Ett av projekten har i perioden 2009-2012 analyserat sammanhangen mellan utbildningssystemen i de nordiska länderna och deras respektive resultat på arbetsmarknaden. Syftet har varit att undersöka varför vissa system skapar mera framgång än andra. Ett annat projekt har under 2010 kartlagt och analyserat de nordiska ländernas kort- och långsiktiga åtgärder med syfte att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Projektet har identifierat ett antal succéfulla metoder som inspiration till de övriga ländernas åtgärder på området. Det tredje projektet har under perioden 2011-2013 undersökt styrkor och svagheter i de nordiska länderna vad gäller åtgärder att främja inkluderingen av unga från etniska minoriteter och unga med funktionsnedsättning på arbetsmarkanden. Det fjärde projektet undersöker ungdomsarbetslöshetens omfattning och utveckling i de nordiska länderna under perioden 2011-2013, och har ett speciellt fokus på vilken roll som arbetsmarknaden och utbildningssystemet spelar i övergången mellan skola och arbetsliv, inklusive de ungas första erfarenheter på arbetsmarknaden.

Inom globaliseringsinitiativet "Hälsa och välfärd" har Nordens Välfärdscenter belyst och analyserat hur man i Norden kan öka inkluderingen av utsatta grupper på arbetsmarknaden. Projektet har samlat kunskap om arbetsmarknadspolitik och det socialpolitiska området i förhållande till tre utsatta grupper i Norden; 1) unga, 2) personer med funktionsnedsättning och 3) äldre. Projektets slutrapporter pekar på att de nordiska länderna har prioriterat åtgärder mot arbetslöshet av marginaliserade grupper högt – och att det både finns likheter och olikheter i de åtgärder som länderna har genomfört. Konkreta

exempel på strategier, åtgärder och program i alla nordiska länder presenteras i rapporterna. Därutöver innehåller rapporterna konkreta rekommendationer till framtida förebyggande åtgärder.

Nordisk Råd

Under denna vår kommer ministerrådet att genomföra en kartläggning om nordiska företags bidrag till att motverka ungdomsarbetslöshet. Kartläggningen ska framvisa goda exempel på både självständiga initiativ från företagets sida och på samarbeten med andra aktörer, bl.a. statliga myndigheter, kommuner, arbetsmarknadens parter och utbildningsanordnare om t.ex. utbildning- och lärlingsåtgärder som hjälper utsatta ungdomar att bli sysselsatta. Syftet med kartläggningen är att skapa ökad synlighet och kunskap om företagets betydelse för att minska ungdomsarbetslösheten. Tanken är att kartläggningen också ska inspirera andra aktörer till nya former för åtgärder som stimulera företagen till att medverka i kampen mot ungdomsarbetslöshet. Kartläggningen genomförs som ett anbudsförfarande på uppdrag av ministerrådet för arbetsliv. Ministerrådet har i formuleringen av anbudstexten försökt att i så stor utsträckning som möjligt inarbeta de aspekter som Nordiska rådets påpekar i denna rekommendation.

**Rek. 38/2012/kultur
D 2013**

Tidligare nummer:
A 1572/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-13

En av ministerrådets stora satsningar under 2013 "Hållbar nordisk välfärd" syftar till att hitta innovativa lösningar för att förnya de nordiska välfärdssamfundet för Nordens 25 miljoner invånare. Lösningarna ska bidra till ökad kvalitet och jämlikhet i utbildning, arbete samt i hälsa och omsorg. Insatser knutna till bekämpande av utanförskap, inte minst kopplat till arbetslöshet bland unga samt unga med icke-avslutad utbildning (avhopp), är prioriterade teman under ett av programmets tre insatsområden.

Ofta tolkas hållbar välfärd något som handlar om finansieringen av vårt välfärdssystem. Dock handlar den sociala hållbarheten också om ett samhälle som är "ett samhälle för alla". För att kunna finansiera välfärdssamhället bör man ha ungdomar med rätt utbildning – men ungdomarna skall även fungera socialt dvs. ha också andra färdigheter än de kognitiva – och vara helst i god hälsa. Den mentala hälsan och förmågan att bemästra vardagliga levnadsvanor är ett problem för en del ungdomar som riskerar att falla utanför arbetsmarknaden.

Ett konkret exempel av åtgärder med fokus på ungdomsarbetslöshet är främjandet av kvalitet i lärande på arbetsplatsen för unga och vuxna genom samarbete mellan aktörer inom utbildnings- och arbetsmarknadssektorn på olika nivåer. Detta 3-åriga utvecklingsprojekt som leds av Statens skolverk i Sverige har som syfte att angripa de utmaningar som de nordiska länderna har vad gäller att trygga lärlings- och praktikplatser för ungdomar. Syftet är också att se på kvaliteten i praktikordningar på arbetsplatser, samt att öka andelen av unga som genomför gymnasial utbildning. Genom projektet främjas ett samarbete mellan lokala och regionala aktörer, så som skolor, företag, branschorganisationer, yrkesråd/nämnder eller motsvarande med syftet att utbyta erfarenheter om kvaliteten av lärande på arbetsplatser i Norden. I tillägg till de lokala och regionala aktörerna har det även etablerats ett samarbete på nationell nivå mellan nationella myndigheter med ansvar för gymnasial yrkesutbildning. En målsättning med projektet är att erfarenheter från lokal och regional nivå ska diskuteras på nationell nivå, och att detta kan bidra till ökad kunskap och politikutveckling på både nationell och nordisk nivå om lärande på arbetsplatsen.

Så som Nordiska rådet uppmärksammat i rekommendationen har ministerrådet för utbildning och forskning gett Nordens Välfärdcenter i uppgift att upprätta, utveckla och lansera en nordisk resursbank över program och andra åtgärder som har lett till ett gott resultat för att stimulera 16 -25-åringar till att genomföra gymnasial utbildning eller att

komma in på arbetsmarknaden. Ressursbanken har fått namnet «Nordisk kunnskapsbank om frafall i skolen». Banken samlar information om vad projekten gör, hur de gör det och med vilka resultat. Eftersom flera projekt är små och tidsbegränsade förblir de ofta "lokala hemligheter". Som en del av kunskapsbanken blir kunskapen och resultaten från projekten allmänt utbredda. Kunskapsbanken lanseras under våren 2013, och det kommer att genomföras en omfattande profilering för relevanta målgrupper och på utvalda arenor under 2013 och 2014.

Åtgärder för att finna samnordiska lösningar på ungdomsarbetslöshetsproblematiken prioriteras således i flera sektorer i ministerrådet. I tillägg kommer ministerrådet för social- och hälsopolitik under 2013 att fokusera på unga och inkludering på arbetsmarknaden. "Inkludering av utsatta unga i arbetsliv och utbildning" kommer att vara sektorns prioriterade tema för projektmedlen under 2013-2015. Den nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) kommer att finansierar en forskningskoordinator som fått i uppdrag att undersöka hur de nordiska länderna arbetar för att minska arbetslöshet bland unga. Detta sker i dialog med Nordens välfärdscenter och deras resursbank. NORDBUK kommer också under 2013 att genomföra en nordisk konferens som syftar till att belysa och dela framgångsrik lokal verksamhet på ungdomsarbetslöshetsområdet.

Med de ovan nämnda åtgärderna anser ministerrådet att man till stor del uppfyller de anspråk som Nordiska rådet lägger vikt på i den första delen av rekommendationen.

Det svenska ordförandeskapets målsättning om att på ett nordiska plan bekämpa ungdomsarbetslösheten blev starkt markerat på det nordiska arbetsmarknadsmötet som arrangeras i Stockholm den 16 maj. Ministerrådet har löpande informerat Nordiska rådet om projektets framskridande, bland annat på temasessionen i Stockholm den 11 april. Arbetsmarknadsmötet samlade de nordiska statministrarna och arbetsmarknadsministrarna och de självstyrande områdena, samt parlamentariker från de nordiska länderna och berörda från olika delar av samhället såsom ungdomsorganisationer, arbetsmarknadens parter, myndigheter, arbetsgivare med många unga anställda, utbildningsanordnare med flera. Nordiska rådets president och vice-president, medlemmar av berörda utskott och relevanta rådgivare från rådssekretariatet var inbjudna att delta på mötet.

Vad gäller en redogörelse om de åtgärder som nyligen igångsatts för att bekämpa ungdomsarbetslösheten anser ministerrådet det naturligt att ge Nordiska rådet denna information på sessionen i Oslo i höst. En dylik redogörelse ligger även i linje även med samarbetsministrarnas muntliga redogörelse om ministerrådets aktiviteter under 2013. Den ovan nämnda kartläggningen om nordiska företagens bidrag till att motverka ungdomsarbetslöshet ska vara klar i augusti. Detta betyder att ministerrådet på sessionen borde ha möjligheten att presentera Nordiska rådet bland annat resultaten av denna.

På det nordiska arbetsmarknadsmötet diskuterade de nordiska statsministrarna och arbetsmarknadsministrarna bland annat hur man kan motverka att unga hamnar i utanförskap, med särskilt fokus på de grupper som har svårast att komma in på arbetsmarknaden till exempel de med svag utbildningsbakgrund, utrikesfödda och långtidsarbetslösa. I anslutning till arbetsmarknadsmötet presterades exempel på hur verksamheter, politik och projekt har underlättat ungas etablering på i de olika nordiska länderna på ett jobbforum. Det nordiska arbetsmarknadsmötet gav således en möjlighet att utbyta erfarenheter och att fokusera på vad man på det nordiska planet utöver de nationella åtgärderna kan göra för att minska ungdomsarbetslösheten.

Nordisk Råd

**Rek. 38/2012/kultur
D 2013**

Tidligere nummer:
A 1572/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-13

Diskussionerna från det nordiska arbetsmarknadsmötet kommer att följas upp i de relevanta fackministerråden. Ministerrådet har även beredskap till att genomföra åtgärder för att bekämpa ungdomsarbetslösheten på ett nordiskt plan. Generellt kan ministerrådet konstatera att de satsningar som igångsatts av både samarbetsministrarna och av flera fackministerråd under 2013, och som redogjorts för ovan, pekar tydligt på att ungdomsarbetslöshetsfrågan kommer att vara aktuell inom ministerrådet och det nordiska samarbetet under de kommande åren.

Nordiska ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

3. Udvalgets betænkning

Kultur- og Uddannelsesudvalget kan konstatere at statsministrene har holdt deres Job-Topmøde om ungdomsarbejdsløshed den 16. maj. Udvalget finder det positivt, at statsministrene har sat fokus på dette vigtige emne. Videre vil statsministrenes topmøde under Nordisk Råds session også omhandle et lignende tema – 'De unges Norden'. I forlængelse af mødet den 16. maj gik de nordiske arbejdsmarkedsministre videre med nogle ideer til, hvordan regeringerne kunne følge på initiativer der relaterer sig til arbejdsmarkedsområdet. Det besluttedes således at Ministerrådet vil igangsætte et komparativt studie af lærlingeuddannelserne i de nordiske lande, da dette var et centralt tema på jobtopmødet. Samme emne ville også kunne følges op under det islandske formandskab i 2014 i Nordisk Ministerråd, da Island også ønsker at sætte fokus på dette område.

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser 38/2012 Kultur som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo 29. oktober 2013

Anu Urpalainen (saml)
Göran Montan (M), **formand**
Harry Jansson (ÅC)
Ingebjørg Godskesen (FrP)
Jorodd Asphjell (A)
Karen Ellemann (V)

Kristen Touborg (SF)
Liselott Blixt (DF)
Rasmus Lynghøj (S)
Róbert Marshall (Björt framtíð)
Svein Harberg (H)
Valgerður Gunnarsdóttir (Sj.)

Nordisk Råd

**Rek. 38/2012/kultur
D 2013**

Tidligere nummer:
A 1572/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 12-00252-13